

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра управління та освітніх технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет
19 червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: Білан Людмила Леонідівна, доцент кафедри управління та
освітніх технологій, кандидат педагогічних наук, доцент

Київ – 2025

Опис навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»

Навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень» формує комплексне уявлення про наукову діяльність, її методологію та методи, навчає практичним навичкам роботи з науковою літературою та пошуку, аналізу й представлення результатів досліджень. Метою курсу є оволодіння студентами теоретичними знаннями та практичними навичками, що дозволяють самостійно проводити наукові дослідження та готувати кваліфікаційні роботи.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	—	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2 (2025/2026 н.р.)	
Семестр	4	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	60 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомити студентів з методологічними засадами дослідження в галузі міжнародних відносин, навчити їх організовувати науковий пошук, оформлювати звіт про наукове дослідження в необхідній формі (тези, стаття, монографія, реферат, курсова тощо), представляти свої результати на наукових конференціях і семінарах.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

програмні результати навчання (ПРН):

ПРН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

ПРН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

ПРН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

ПРН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

РН14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

РН18. Знати та застосовувати основні принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Модуль 1. Особливості науково-дослідної діяльності														
Тема 1. Наука як продуктивна сила	1	11	1	2			8							
Тема 2. Основи методології науково-дослідної діяльності	3	12	2	2			8							
Тема 3. Опанування та використання законів у науковому дослідженні	5	11	2	1			8							
Тема 4. Здійснення наукового дослідження	7	11	2	2			7							
Разом за модулем 1		45	7	7			31							
Модуль 2. Методика здійснення наукового дослідження														
Тема 5. Науково-дослідна робота студентів	9	11	2	2			7							
Тема 6. Інформаційна база наукових досліджень	11	11	2	2			7							
Тема 7. Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	13	11	2	2			7							
Тема 8. Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	15	12	2	2			8							
Разом за модулем 2		45	8	8			29							
Усього годин		90	15	15			60							

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продуктивна сила	1
2	Основи методології науково-дослідної діяльності	2
3	Опанування та використання законів у науковому дослідженні	2
4	Здійснення наукового дослідження	2

5	Науково-дослідна робота студентів	2
6	Інформаційна база наукових досліджень	2
7	Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	2
8	Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброочесності	2

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продуктивна сила	2
2	Основи методології науково-дослідної діяльності	2
3	Опанування та використання законів у науковому дослідженні	1
4	Здійснення наукового дослідження	2
5	Науково-дослідна робота студентів	2
6	Інформаційна база наукових досліджень	2
7	Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	2
8	Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброочесності	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продуктивна сила	8
2	Основи методології науково-дослідної діяльності	8
3	Опанування та використання законів у науковому дослідженні	8
4	Здійснення наукового дослідження	7
5	Науково-дослідна робота студентів	7
6	Інформаційна база наукових досліджень	7
7	Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	7
8	Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброочесності	8
	Всього	60

6. Засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист творчих робіт;
- пірінгове оцінювання.

6. Методи навчання

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- проєктне навчання;
- перевернутий клас;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота;
- гейміфікація.

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Особливості науково-дослідної діяльності		
Семінар 1. Наука як продуктивна сила	РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси. РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій. РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації. РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні. РН14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій. РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.	15
Семінар 2. Основи методології науково-дослідної діяльності		15
Семінар 3. Опанування та використання законів у науковому дослідженні		15
Семінар 4. Здійснення наукового дослідження		15
Модульна контрольна робота 1.		40

Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Методика здійснення наукового дослідження		
Семінар 5. Науково-дослідна робота студентів	РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси. РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій. РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації. РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні. РН14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій. РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів. РН18. Знати та застосовувати основні принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	15
Семінар 6. Інформаційна база наукових досліджень		15
Семінар 7. Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт		15
Семінар 8. Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності		15
Модульна контрольна робота 2.		40
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1575>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Абрамов В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень (дослідницькі та інноваційні процеси в державній службі) : навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. І. Абрамов, В. Х. Арутюнов. Київ: КНЕУ, 2019. 178 с.
2. Арутюнов В. Х. Методологія соціально-економічного пізнання : навч. посібник. / В. Х. Арутюнов, В. М. Мішин, В. М. Свінцицький. Київ: КНЕУ, 2021. 353 с.
3. Глухарев, С. М. Конспект лекцій з курсу «Методологія наукових досліджень» (Методологія економічних досліджень) (для магістрів спеціальності 8.03050401 «Економіка підприємства») / С. М. Глухарев; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. 112 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. поібн., 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 144 с.
5. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 2021. 622 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. / О. В. Крушельницька. Київ: Кондор, 2020. 206 с.
7. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник

Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

8. Методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для спеціальності 242 «Туризм» / В.В. Джинджоян, С.Е. Сардак. Дніпро: ДГУ, кафедра ЕМТД, 2019. 27 с.

9. Основи наукових досліджень: навчальний посібник електромеханіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І. Замулко, О. С. Іщенко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 120 с.

10. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 254 с.

11. Руденко В.М., Руденко Н.М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Кондор. 2025. 228 с.

12. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підручн. / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2021. 317 с.

13. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. Посібник. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2022. 240 с.

14. Законодавство України з офіційного сайту ВР України: <http://zakon1.rada.gov.ua>

15. Сайт Національної академії наук України: <http://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>

16. Сайт Міністерства освіти і науки України: www.mon.gov.ua

17. Сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>